

Hovedgården Råstrup

og dens ejere

VED H. STØVRING-NIELSEN

(Fortsat fra årbog 1962)

PALLE RODSTEEN OG INGEBORG SKEEL efterlod en betydelig arv til deres børn. I 1638 var deres samlede gods ansat til 837 td. hartkorn¹), og der var ikke indtrådt nogen væsentlig nedgang heri, da godset efter Ingeborg Skeels død i 1655 deltes i 1 broderlod og 7 søsterlodder²).

Godset i Thy, der sammen med Råstrup udgjorde omkr. 320 td. hartkorn, deltes mellem døtrene Agathe, Christence, Edel og Lisbeth med omkr. 80 td. hartkom til hver. Også det store godskompleks i Aarup blev delt. Ingeborg Skeels hovedgård her fik ikke nogen lang levetid. I matrikel 1664 har den vedtegningen ”øde og uden bygninger, har været en lille herregård”.

6. Albert Friis og Agathe Rodsteen

Agathe Pallesdatter Rodsteen, der var født omkr. 1625, blev den 26. oktober 1653 i Viborg gift med Albert Friis til Margaard, der tilhørte den gamle og ansete slægt Friis til Haraldskjær. Hans fader var Anders Friis til Hungstrup, Krabbesholm, Vaar, Vrejlev Kloster m.m., 1618-27 lensmand på Sejlstrup. Moderen, Ide Munk til Visselbjerg, var søster til den i årbog 1962, side 119 nævnte Hans Munk. Albert Friises fætter, Jørgen Friis til Kragerup, var 1670-80 amtmand i Thy. Albert Friis blev 1631 sat i Sorø Skole³). Senere gik han militærvejen, og da han blev gift med Agathe, var han oberstløjtnant og kommandant på Bornholm. Med sin hustru fik han halvpart i Råstrup med henimod 60 td. hartkorn bøndergods, og kort før sin død arvede han efter en ugift faster halvpart i Margård på Fyn. Han skrev sig til begge disse gårde. Allerede den 3. februar 1659 døde han i Køge. Han og Agathe havde 3 børn:

1. Anders, født 1654, død 1673 i Holsten.
2. Gregers, født 1656. Han levede 1687 på Margård hos sin ugifte faster, Mette Friis, der da søgte

kongen om eftergivelse af en skat på 8 daler, hvoraf de 4 var for Gregers, ”da han intet har at leve af”.

3. Ingeborg, død 1658 på Eskildstrup, begravet i Sneslev Kirke.

For Albert Friis og Agathe Rodsteen var tiden ugunstig. Svenskekrigen 1657-59 lagde en del af deres bøndergårde øde, og af de øvrige fik de kun lidt eller intet af landgilden. Nogle bønder kunne ikke svare den, og de, der kunne svare noget, forstod at slippe billigst muligt med undskyldende forklaringer og jamren over deres armod. Adelsens storhedstid var forbi, og især de adelsmænd, der havde haft med hærledelsen at gøre, blev mødt med hån og foragt, selv hos bønderne, fordi de ikke havde været i stand til at holde landet fri for de indtrængende fjender. Albert Friis var sikkert også en dårlig godsadministrator. Hans og Agathes tid er betegnet ved gentagne optagelser af lån og pantsættelser af gods. Den 25. februar 1657 lånte de 308 rd. af Albert Itzen⁴) mod pant i Overgård i Årup, hartkorn 10 td. 6 skp. Den 11. februar 1661 fornyer Agathe pantebrevet og lover at afbetale 100 rd. årlig. Dette løfte formåede hun næppe at indfri. Den 31. januar 1661 lånte hun 220 rd. af Christen Olufsen⁵) mod pant i en anden gård i Årup, hartkorn 10 td. 6 skp.⁶). Efter at svogeren Jacob Sparre i 1665 havde overtaget den sidste rest af hendes gods, har de historiske kilder ikke mere at berette om Agathe Rodsteen. Som så mange af sine samtidige standsfæller har hun sikkert henlevet sine sidste dage i yderste fattigdom.

¹ Danske Magasin 5, 1, side 189.

² Se årbog 1962, side 122. En broderlod 2 søsterlodder.

³ Sjællandske Tegnelser 24, 504 b.

⁴ Albert Itzen, død 1679, indvandret fra Oldenburg, var silke- og Klædekræmmer i København. Han udlånte penge til trængende adelsmænd og til kongen mod pant i jordegods. 1661 købte han hovedgården Irup.

⁵ Christen Olufsen i Viborg, død 1700, købmand og pengeudlåner. Han ejede Korsøgård, Simested sogn, Viborg amt.

⁶ Viborg Landstings skøde- og pantebog nr. 2, side 116.

7. Jacob Sparre og Christence Rodsteen

Christence Pallesdatter Rodsteen, der var født 1621, blev den 13. juni 1647 i Aalborg gift med oberst Vogn Vognsen, der var født 1594 på hovedgården Stenshede i Vendsyssel, som han 1635 havde overtaget efter sine forældre, Vogn Vognsen den ældre og Maren Orning.

Vogn Vognsen deltog med hæder i krigene 1625-29 og 1643-45. I den sidste af disse krige udmærkede han sig især ved at indtage hovedgården Vorgård, der var svensk hovedkvarter i Vendsyssel, samt at rette et afgørende angreb på Aalborghus. I sine unge dage havde Vogn bejlet til jomfru Karen Friis på Rødslet, datter af afdøde Iver Friis og Dorthe Budde, og han havde fået både jomfruens og moderens samtykke, men jomfru Karens væрге og farbroder, kansler Christen Friis, (der også var farbroder til ovenfor omhandlede Albert Friis) var imod forbindelsen og fik kongen til at forbyde den⁷). Det tog Vogn sig meget nær, og han optrådte ikke på frierfødder igen, før han var over 50 år. Han og den 26-aarige Christence flyttede efter brylluppet ind på Stenshede, men allerede den 5. juni 1650 døde Vogn Vognsen. Han og Christence havde kun et barn, en datter ved navn Kirsten, der døde i 3-års alderen⁸).

I året 1654 solgte Christence Stenshede, og året efter indtrådte hun i nyt ægteskab, idet hun den 10. juni 1655 i Aalborg blev gift med oberstløjtnant Jacob Sparre, der var født den 6. juli 1624 som søn af Emmike Sparre til Vibygård og Birgitte Mylting. Som svogeren Albert Friis kom han i Sorø Skole⁹) og gik senere militærvejen. Han deltog 1657 som løjtnant i krigen mod Sverige, var 1658 ritmester, blev taget til fange men atter udvekslet, hvorefter han fik bestalling som chef for Ulrich Christian Gyldenløves forhenværende livkompagni. 1667 var han ansat i den jyske rostjeneste, da han i et brev, dateret Råstrup den 7. december, bad rigsfeltherren Hans Schack tænke på ham og skaffe ham en anden ansættelse, dersom rostjeningen skulle blive inddraget. Den 25. september 1673 skrev han atter til rigsfeltherren og bad om lov til at tage hjem til Jylland en del af vinteren. Breve til ham kunne adresseres til rådmand Martin Thomsen i Thisted. Han lå da på Fyn med et kompagni på 109 ryttere. I brevet minder han om, at rigsfeltherren har lovet at tage sig af hans søn Vogn.

Ved rostjenestens deling i juli 1675 blev Jacob Sparre ansat i jysk rostjeneste under oberst Mogens Kruse¹⁰). Han var igen 1675-79 med i krigen mod Sverige og blev efter slaget ved Landskrona 1677 udnævnt til oberstløjtnant¹¹).

Under denne krig mistede Jacob Sparre både sin hustru og deres eneste barn. Christence Rodsteen døde i København den 16. september 1677. Sønnen Vogn Sparre, født 14. oktober 1656 på "Haven" i Vendsyssel, var cornet ved sjællandske-fynske rostjeneste, da han den 4. december 1676 faldt i slaget ved Lund¹²). Hertil kom

endnu en prøvelse, idet Jacob Sparre ved rostjenestens reduktion i 1677 blev sat på pension med 200 rd. årlig. I et brev, dateret 20. oktober 1677, bønfuldt han da kongen om at måtte blive i aktiv tjeneste:

"Stormægtigste allernaadigste arvekonge og herre.

Eders kgl. Majestæt haver jeg allerunderdanigst mundtlig andraget, at jeg fra det Kruseske Regimente ved sidste reduction uformodelig er afgangen af Deres kgl. Majestæts mig efter den sidst leverede Battallie betroede oberstløjtnant charge. Saa indfalder jeg til eders kgl. Majestæt udi allerdybeste underdanighed og supplicando andmoder, at eders kgl. Majestæt af kongelig Clemens og Naade ved samme andbetroede Charge mig allernaadigst vilde conservere, eftersom Gud være loft mig ingen fautez udi nogen maader skal kunde overbevises, og eders kgl. Majestæt allernaadigst vilde anse, at jeg længe og udi trende højlovlige kgl. regeringer som en troskyldig undersatt ved Militien mig stedse har ladet bruge og nu udi disse sidste Erupturer ikke aleneste tilsat mine bedste midler til kgl. Majestæts allerskyldigste tjeneste, men endog mit eneste barn som cornet under salig Grev Holkes livkompagni og nu endelig min kiære salig hustru forlaaren. Jeg forlader mig næst Gud til en naadig konge og herre, at jeg efter eders kgl. Majestæts egen allemaadigste tilsagn til min forrige charge igen allernaadigst kunne befordres, efterdi det er min Ploug, og jeg min fortune derved maa søge". I maj 1679 søgte han igen om "oberstløjtnant-traktement", indtil han kunne blive "emplojeret" i virkelig tjeneste, men uden held.

Ved samme tid indtrådte Jacob Sparre i nyt ægteskab, idet han den 5. maj 1679 blev gift med Anne Juel, der var født den 13. juni 1654 og døde den 22. juli 1688, to dage efter sit andet barns fødsel. Hun var datter af Claus Juel til Vosborg (broder til søhelten Niels Juel) og Sophie Gyldenstjerne. I sit andet ægteskab havde Jacob Sparre 2 døtre:

1. Christence Rodsteen Sparre, født 2. maj 1680 på Råstrup. Hun var 1699 konventualinde i Roskilde Kloster og døde der den 23. april 1758.
2. Elisabeth Sophie, født 20. juli 1688 på Råstrup. Hun levede 1745 i Svendborg, ugift og i små kår.

Jacob Sparre havde jo med sin første hustru fået den ene halvpart af Råstrup. 1665 overtog han også den anden halvpart. Herom lader vi ham selv fortælle:

"Rigtig extract over min forrige indgivne jordebog på den halve Raastrup hovedgaard med den halve Holm udi søen samt dens tilliggende jordegods, og er angiven efter min allernådigste herres og konges tilladelse, ligesom det udi søskendeskifte ganget er, nemlig 1½ td. hartkorn udi Thy, Mors og Hanherred lige imod 1 td. hartkorn udi Fyn og Hemmersyssel, hovedgaarden undtagen.

Og eftersom at den anden halve part Raastrup hovedgaard, som fru Agathe Rodsteen, hr. Albert Friises, med dens tilliggende herlighed hidindtil har brugt, nu in martio sidst forleden er mig af velb. Hans Friis¹³) efter derpaa tagen dom og indførsel bleven transporteret, saa bruger jeg nu tilsammen den ganske Raastrup hovedgaard med holmen udi søen for fuld hartkorn beregnet, nemlig 50 td. Item dens tilliggende jordegods efter fornævnte

⁷ Kongens brev af 25. juli 1630. Jyske Tegnelse 8, 258 b.

⁸ K. C. Rockstroh: Vogn Vognsøn til Stenshede og Danmarks Adels Årbog.

⁹ Jyske Tegnelse 25, 431.

¹⁰ Mogens Kruse var 1664-71 amtmand over Thy og Mors og fra 1670 chef for rostjeningen. Han ejede Spøttrup i Salling, men blev forarmet under krigen 1657-59 og måtte afstå gården til sine kreditorer, brødrene Kohlblatt i Kiel, hvorefter han tog ophold på Thisted Bisgård.

¹¹ J. C. W. Hirsch: Danske og norske officerer. Rivssarkivet.

¹² Som note 11.

¹³ Oberst Hans Friis til Kragerup, fætter til Albert Friis, var vel beskikket som væрге for arvingerne.

fynske og himmerbo takst udi hartkorn 39 td. Er saa tilsammen 89 td. Derforuden Hundborg kongetiende, som staar for 28 td. byg¹⁴).

På hovedgårdens mark kunne da sås 4 td. rug, 30 td. byg, 80 td. havre, og der kunne avles 60 læs hø¹⁵).

Så længe Jacob Sparre var i aktiv tjeneste, holdt han hus på Jannerupgård, der var besat med 5 karle, 3 piger, 3 heste, 4 foler, 4 stude, 4 køer, 6 kvier og 24 får. Råstrup var da beboet af en forpagter, 1671 af Erik Pedersen¹⁶), 1677 af Jørgen Pallesen¹⁷), 1678 af Christian Henrik Petersen, der kaldes fuldmægtig¹⁸). På gården holdtes 5 tjenestefolk, og besætningen bestod af 6 heste og hopper, 4 foler, 5 køer, 4 stude, 14 ungkreaturer, 25 får og 3 svin¹⁹).

Da Jacob Sparre var blevet eneherre på Råstrup, søgte han efter bedste evne at forøge bøndergodset. Han købte det gods, svogeren Claus Dyre havde fået med Edel Rodsteen. Det var jo Råstrups gamle gods. Men han handlede ganske planløst. Når han købte en gård, pantsatte han en anden for at skaffe penge, mens samtidig en tredje blev tildømt kongen, fordi skatterne ikke blev betalt. Allerede 1661 pantsatte han sine 2 gårde i Tingstrup til fru Ide Lunge til Birkelse for et lån på 200 rd.²⁰). Og fra den tid voksede hans gæld støt år for år. Alligevel var han optimistisk nok til at indlade sig på noget så vidtløftigt som at købe Holmgård og Holmgårds Mølle i Ydby sogn, omkr. 35 td. hartkorn, af Mathias Budde til Hindsels. Skødet er underskrevet på Jannerupgård den 16. januar 1678²¹).

1680 blev Jacob Sparres gods opgjort til 141 td. hartkorn, hvoraf 50 td. for hovedgården. Han ejede dog kun dette gods pro forma, idet en god del deraf var pantsat²²).

Når skatterestancen blev for stor, greb Jacob Sparre til sin gamle udvej og bad kongen om eftergivelse, og han bad ikke forgæves. I et brev, dateret 22. oktober 1683, henviser han til, at kongen nylig har eftergivet ham 300 rd., ”hvorfors jeg intet andet søger, end at Eders kgl. Majestæt mig igen allernaadigst ville eftergive de 204 rd. 3 mark, som landcommissær Wisberg i Aalborg for gammel rostjeneste hos mig ved haard militarisk execution søger, og det for den tid, da jeg udi sidste skaanske krig stod udi

Eders kgl. Majestæts virkelige tjeneste. Iligemaade 200 rd., som jeg til kgl. Majestæts amtskriver Jens Hansen i Tisted for contributioner resterer med, hvilket quantum af egne midler jeg ved min Gud aldrig er mand for at kand betahle”. Så bønfaller han kongen, at han ”igen maatte nyde den aarlige wartgelt (ventepenge), indtil jeg efter Eders kgl. Majestæts allernaadigste vilje og behag udi virkelig tjeneste igen kunde blive employeret, thi sandelig er ellers min totale Ruin mig for øjne stillet”. Svaret blev givet ”på vort Slot Kiøbenhavn” den 3. november 1683: ”Vi har af sær kgl. nåde og mildhed supplicantens resterende 404 rd. 3 mark eftergivet”. Kong Christian V sagde nødig nej til en bøn fra en ydmyg undersåt. - At sådan eftergivelse blev til en næsten årlig tilbagevendende begivenhed, ses af efterfølgende:

17. februar 1686. ”Hovedgården Råstrup såvelsom en stor del af bøndergodset befindes at være pantsat. Ejeren har intet at betale restancen med, såfremt der ikke skal tages dom på gård og gods²³). Restancen var 284 rd. og 25 td. korn.

27. august 1687. ”Jacob Sparre, forrige oberstløjtnant ved rostjenesten, må få eftergivet alle sine skatterestancer til 1. januar 1687 af sin gård Råstrup²⁴). Restancen var da 398 rd. og 60 td. korn.

19. november 1687. ”Jacob Sparre må nyde skattefrihed af sin gård Råstrup endnu for 1687, men siden skal der skattes af den efter den forestående landmålings takst²⁵).

2. april 1690. ”Rentekammeret skal erklære sig om en ansøgning fra Jacob Sparre om fra nytår sidst at måtte skatte af sin gård Råstrup, der for resterende skatter er blevet tildømt kongen, som af en komplet sædegård²⁶).

12. juli 1692. ”Oberstløjtnant Jacob Sparre må på grund af sine tjenester i sidste krig få eftergivet resterende skatter af Råstrup gård og gods²⁷). Restancen var 157 rd. og 50 td. korn.

16. september 1692 udstedte Jacob Sparre pantebrev til sognepræst Peder Nielsen til Hvidbjerg og Lyngs på 325 rd. mod pant i ”min hovedgaard Raastrup med sin tilliggende, desligest 2 afbyggere på gaardens mark, nemlig Peder Jensen i Frosthalm og Christen Plovmand i Vejrmøllehuset, ligeledes i Snedsted sogn, Aarup by, 2 gadehuse, som Jens Ovesen har i fæste, og 2 gadehuse, som Morten Ovesen har i fæste²⁸). Dermed havde den gamle kriger sat sine sidste reserver ind.

Jacob Sparre døde på Råstrup den 9. december 1694 ”efter sit inderlige ønske”. Således beretter teksten på det epitafium over ham og hans 2 hustruer, som har været i Hundborg Kirke, hvor deres begravelsessted er²⁹).

Det tjener til Jacob Sparres ros, at han på sine gamle dage trods sine fattige forhold tog broderen Henning Sparre til sig og gav ham frit ophold på Råstrup. Henning Sparre havde også været officer, ”tjent 2 gange i Holland

¹⁴ Bilag ved mandtal til prinsessestyre 1664-65.

¹⁵ Matrikel 1664.

¹⁶ Erik Pedersen, død 1690 i Thisted, gift 1. gang med Magdalene Emmiksdatter, der døde omkr. 1650, 2. gang med Anne Frandsdatter Rosenberg, død 1689 på Skibstedgård i Ydby. Han var fra omkr. 1650 fæster på Kærgård i Vestervig sogn og overlod 1660 denne gård til ridefoged Peder Pedersen Brønndorff, der boede på Toppenberg. Efter at have forladt Råstrup var han forpagter på Sø på Mors, til han 1676 forpagtede Herpinggård i Ringkøbing amt. Han boede i sine sidste år på Skibstedgård.

¹⁷ Jørgen Pallesen Obel, gift med Dorthea Olufsdatter, der var præstedatter fra Sennels. Han var 1679 forvalter på Øland i Harring, fra 1684 på Hindsels, senere på Skarregård på Mors. Fra hans søn, Ole Jørgensen Obel, født 1680 på Øland, stammer en præsteslægt. En anden søn, Palle Jørgensen, ejede 3 ryttergårde i Sejerslev sogn på Mors.

¹⁸ Christian Henrik Petersen var 1671-72 forpagter på Ullerupgård og havde fra 1. maj 1671 forpagtet strandretten i Danmark for 1.000 rd. årlig.

¹⁹ Mandtal til kop- og kvægskat 1678.

²⁰ Viborg Landstings skøde- og pantebog 2, 89.

²¹ Samme 17, 119.

²² Dueholm, Ørum og Vestervig amters matrikel af 1680.

²³ D-Ø-V. amters regnskab. Specifikation over resterende skatter ved amtsforvalteren og amtmanden.

²⁴ Kongelig resolution nr. 6203. Rigsarkiver.

²⁵ Samme nr. 6455.

²⁶ Samme nr. 9294.

²⁷ Samme nr. 10692.

²⁸ Viborg Landstings skøde- og pantebog 27, 297.

²⁹ Danmarks Kirker, udg. af Nationalmuseet.

til lands og til vands, siden 5 år i Brasilien, været meget ilde kvæstet og tværtigennemskudt³⁰). Om denne broder skrev Chr. Helverskov på Irup den 20. juli 1696 et brev til biskop Birkerod i Aalborg og bad ham forunde den gamle adelsmand ophold i Aalborg Hospital. Biskoppen lod ham da nyde 2 mark ugentlig af hospitalets penge og ”lod ham indlægge i et kammer i byen, efterdi jeg for hans stands skyld ej ville indlogere ham blandt de andre hospitalslemmer”. Henning Sparre døde 15. april 1697 som slægtens sidste mand. Biskoppen startede blandt adelen en indsamlings og gav ham ”en i regard til hans stand og byrd skikkelig jordefærd”. Han blev begravet den 28. april i Budolfi Kirke³¹).

Råstrup, der efter Jacob Sparres død var uden bøndergods og sandsynligvis i næsten øde tilstand, må være blevet udlagt for gældsfordring. Den kom nu i handelen og var i løbet af få år i hænderne på flere hurtigt skiftende ejere. Den første, Jens Sørensen Hesberg, døde 1698. Den næste, Peter Christian Fahrenkrug³²) skødede den 9. marts 1699 til forvalter Poul Maes på Ørum ”min hovedgård Raastrup med 2 afbyggere i gårdens mark, den første beboet af Christen Madsen, den anden øde, som tilhobe er sat til hartkorn 27-3-3-2”³³).

Den 13. februar 1697 gjorde Poul v. Klingenberg bryllup på Højris for Poul Maes og Vibeke Budde, der blev viet i Ljørslev ”efter hans Majestæts sær Breff”³⁴). Vibeke Budde døde allerede året efter i en alder af 22 år.

8. Poul v. Klingenberg og Poul Maes

Den 9. februar 1702 skødede Poul Maes Råstrup til sin principal, Poul v. Klingenberg til Højris og Ørum, der gjorde den til en komplet hovedgård³⁵) ved at underlægge den Ørums bøndergods i Hundborg herred (undtagen det, som svarede til kirkerne), hvorefter han den 13. december 1704 skødede gård og gods ”til højagtbare og velfornemme mand Sr Poul Maes, min forvalter på Ørum, mod nøjagtig betaling”³⁶). Det ser besynderligt ud med denne handlen frem og tilbage, men forklaringen er at finde i et pantebrev, som Poul Maes 2 dage senere udsteder til Klingenberg for et lån på 4640 rd. mod pant i Råstrup med gods. Dette pantebrev er nemlig foruden af Poul Maes også underskrevet af Øllegaard Sophie Søltoft, som han altså allerede da havde indgået ægteskab med, og det var nok hendes underskrift, der vejede mest. Hun, der først havde været gift med ovennævnte Jens Sørensen Hesberg, tilhørte en velhavende, livs- og handlekraftig slægt, der i 1700-årene fik indflydelse i Thy, især i godsejer- og præstekredse. Det er medlemmer af denne slægt, der i de følgende 100 år som en rød tråd forbinder ejerne af Råstrup. (Se stamtavlen).

³⁰ Krigskollegiets indkomne sager 1673. Rigsarkivet.

³¹ Biskop Birkerods dagbog, udg. af C. Molbech, side 324, 335.

³² Løjtnant Peter Christian Fabrenkrug købte 1699 en ejendom ved Helthborg Kirke, matr. nr. 18, hartk. 1 td. 7 skp. Det var den ejendom, der tidligere var beboet af herredsfoged Mads Mogensen og efter ham af Ejler Madsen. 1715 kaldes han oberst.

³³ Viborg Landstings skøde- og pantebog 31, 409.

³⁴ Ljørslev kirkebog.

³⁵ Efter kgl. forordning af 28. januar og 16. december 1682 var en hovedgård skattefri, når den inden for en afstand af 2 mil havde 200 td. hartkorn bøndergods under sig.

³⁶ Viborg Landstings skøde- og pantebog 33, 434.

Det bøndergods, Klingenberg lagde under Råstrup, var således beliggende:

Sjørring by.....hartkorn	27-7-3-2
Sperring by.....hartkorn	74-5-2-2
Skårup by.....hartkorn	<u>5-0-1-0</u>
I alt i Sjørring sogn.....hartkorn	107-5-3-1
Vang sogn.....hartkorn	35-3-0-1
Tvorup sogn.....hartkorn	30-7-1-1
Torsted sogn.....hartkorn	19-4-2-2
Tilsted sogn.....hartkorn	<u>7-3-1-1</u>
Tilsammen.....hartkorn	201-0-1-0

I den komplette gårds første jordebog skriver han: ”Hvad sig ellers de begærte adkomster anbelanger på forskrevne gård og gods, da har jeg hans kgl. Majestæts hr. farfader, salig og høj lovlig ihukommelse konning Friederich dend tredies de dato 22. novembris anno 1661 til Albert Baltser Berens arvinger og medbeskrevne allernådigt udgivne skøde på forhen indførte bøndergods udi Siøring, Vang og Torup samt Torsted sogne, hvorefter det mig siden som en arvning er tilfalden, og på Råstrup hovedgård såvelsom Niels Nielsens gård i Tilsted har jeg Poul Maes hans skøde de dato 9. februar sidst afvigt.

Heuris, 23. september 1702. P. v. Klingenberg”.

Poul Maes døde 1720, 64 år gammel, og blev begravet den 10. januar i Hundborg Kirke, hvortil han 19. juli 1714 havde udstedt et pantebrev på 40 sletdaler, som til evig tid skulle stå i Råstrup, og hvoraf fremtidige ejere årlig skulle give 2 sletdaler i rente til vedligeholdelse af en muret begravelse, som han med tilladelse af kirkens ejer, assessor Peder Nielsen Møllerup til Vestervig, havde ladet indrette for sig selv og gårdens fremtidige ejere³⁷).

9. Major Jens Kraft

Øllegaard sad nu som enke på gården, indtil hun den 22. marts 1726 i Hundborg Kirke blev viet til kaptajn Jens Pedersen Kraft. Han var født i Norge ca. 1673 og tilhørte en stor og anset præste- og officersslægt. Hans forældre var sogneprest Peder Evensen Løiten til Enebak (sydøst for Oslo) og Kirsten Jensdatter, der sammen med sine børn antog sin moders slægtsnavn Kraft.

Slægtens stamfader, Hans Kraft (Jens Krafts oldefader), der var tysk af fødsel, blev 1579 af Frederik den Anden ansat som instrumentist i hofkapellet, 1592 tysk præst i Helsingør, året efter ved Sct. Petri Kirke i København, 1606 rektor ved Københavns Skole og lektor i musik. Hans hustru, Sophie Knoff, var datter af Christoffer Knoff, ligeledes tysk af fødsel, der 1566 blev hofprædikant hos Frederik den Anden, siden hos Christian den Fjerde. Så godt som alle deres mandlige efterkommere blev enten præster eller officerer.

Af Jens Krafts søskende (de var 12) blev en broder, Even Kraft, oberst. Han gjorde tjeneste på Tordenskjolds skibe og døde 1747 som kommandant på Munkholmen. Den yngste af flokken, Anders Kraft, døde tidligt som løjtnant. Hans søn, Jens Andersen Kraft, kom til farbroderen på Råstrup, der opdrog ham og bekostede hans uddannelse. Han blev senere professor ved Sorø Akademi og udgav en række lærde skrifter. Hans dattersøn, Jens Kraft Pontoppidan, der var præst i Vang 1800-06 og i

³⁷ Samme 35, 228.

Skjoldborg 1806-20, var 1. gang gift med Anne Dorthea Obel, sønnesøns datter af ovennævnte forpagter på Råstrup, Jørgen Pallesen Obel, og 2. gang med Mariane Brøndlund, datter af byfoged Brøndlund i Thisted.

Jens Kraft blev 1701 løjtnant i Ribe stifts nationale infanteriregiment, kaptajnløjtnant 1709, året efter forflyttet til Aalborg stifts nationale infanteriregiment, 1715 kaptajn og chef for Hundborg herreds kompagni, 1728 afskediget med majors rang.

Øllegaard Sophie Søltoft døde på Råstrup den 1. juni 1747, og Jens Kraft døde den 13. september 1751. Hun blev 67 år, han 78 år gammel.

Efter synsforretning af 4. august 1732 og kgl. bevilling af 6. oktober 1733 blev hartkornet af Råstrups gods i Vang og Tvorup på grund af sandflugt nedsat med knap 15 td. Da tillige alt godset i Torsted var frasolgt, indkøbtes der til gårdens komplettering ca. 37 td. hartkorn, der lå i Sperring (bl.a. gården "Slumstrup"), Skårup, Vester Vandet (bl.a. Aggerholmgaard og Bleghule), Brond, Hundborg (bl.a. Krogsgård) og Vang.

Major Kraft førte adskillige retssager, hvoraf de fleste var af mindre betydning, f.eks. angående bønder, der vanrøgtede jord eller bygninger. Et par sager af større interesse skal nævnes. I årene 1733-37 førte han sag mod præsten Hans Bang i Vang og salig Anne Tøftings arvinger, Poul Jensen af Tøfting og Mikkel Jensen af Skårup, fordi han mente, de uretmæssigt havde ladet nogle huse opføre på "Kronens Hede" i Vang, som lå under Råstrup. De sagsøgte anlagde kontrasag, og en masse vidner indkaldtes, bl.a. alle Vangs beboere med hustruer, for at vidne om, "hvad Kronens Hede har været og hvor den mindes at kan have strækket sig". Mange af vidnerne udeblev, især dem, majoren havde indkaldt. Endog hans egen ladefoged og staldkarl fik bøder for udeblivelse. Stemningen iblandt folk synes at have været imod majoren, og det blev da også ham, der til sidst måtte betale sagens omkostninger.

I 1743 måtte major Kraft anlægge sag mod sin ladefoged, Ole Andersen, der sad fængslet, fordi han havde slået hovbonden Niels Jensen Koegaard ihjel med en stang. Fogden holdt sig til, at bonden havde truet ham med en greb. Majorens sympati var tydeligvis for fogden, der da også slap med at bede 40 lod sølv til den dodes arvinger³⁸).

10. Søren Sørensen

1751 forøgedes Råstrups gods med endnu 2 gårde, Næstrupgård og mtr. nr. 7 i Vang by, og bøndergodsets hartkorn var 214 td., da major Kraft den 20. august 1751, omkr. 3 uger før han døde, oprettede købekontrakt, hvorved han solgte Råstrup med gods og tiende for 10.000 rd. til Søren Sørensen i Thisted, der var fuldmægtig hos amtmand Rosenkrantz. Kontrakten indeholdt den klausul, at køberen skulle ægte sælgerens salig hustrus broderdatter, jomfru Johanne Justine Søltoft³⁹). Det var nok Øllegaard Sophies sidste vilje, der herved skulle imødekommes. Søren Sørensen indfriele løftet den 8. februar 1752, da vielsen fandt sted i Hundborg Kirke. Han døde 1755, 57 år gl., og blev begravet i Hundborg den 30. juni. I hans tid skete der ingen nævneværdig forandring

med godset, og det samme gælder for de 3 år, Johanne Justine sad enke efter ham.

11. Iver Dalsgaard

Johanne Justine Søltoft var født 1723 som datter af provst i Nørre Snede Christian Søltoft og Dorthea Kirstine Bang. 1758 indtrådte hun i sit andet ægteskab, idet hun i Hundborg Kirke den 14. november blev gift med Iver Jensen Dalsgaard, forvalter på Kølbygård. Denne stilling havde han allerede 1736, da han af Jens Sørensen i Tved sogn købte et boelssted på 5 skp. hartkorn i Tved, og han beholdt stillingen, efter at han var blevet ejer af Råstrup. Endnu 1760 underskrev han sig "Iver Dalsgaard til Råstrup og forvalter ved stamhuset Kiølbygaard og Weslesgaard"⁴⁰). Det må vist antages, at han stammer fra Dalsgård i Tømmerby, der tilhørte Kølbygård. Før giftermålet havde han samlet sig lidt gods, ialt 5½ td. hartkorn, der lå i Tved, Hjørdemål og Hurup. Efter at han var kommet til Råstrup, førtes dette gods en tid i jordebøgerne som "Iver Dalsgårds gods, der ikke vedkommer Råstrup".

Ferregård i Tvorup brændte 1764, og Iver Dalsgaard fik efter ansøgning et par års skattefrihed for denne gård mod at lade den genopbygge i samme tidsrum⁴¹).

Iver Dalsgaard døde 1771 og blev begravet den 10. juni i Hundborg. Kirkebogen angiver hans alder til 75 år. Hans enke flyttede til herregården Tyrrestrup i Aarhus amt, der ejedes af hendes yngste broder, Ole Johan Søltoft, og der døde hun den 8. december 1786. Hun havde siddet i uskiftet bo og skænket 100 rd. til fattige på Tyrrestrup gods. Ved hendes død var hendes formue 36.000 rd., som skulle deles mellem hendes og hendes mands arvinger. Da indtraf det mærkelige, at der ingen arvinger var at finde til Iver Dalsgaards del, og den gik da i kongens kasse⁴²).

12. Lorentz Christian Schiønning

Der var velstand på Råstrup i de 100 år, da Søltofterne var på gården. Denne slægts medlemmer, ikke mindst de kvindelige, havde både vilje og evne til at forøge velstanden og til at bevare den inden for slægtens rammer. Hverken Øllegaard Sophie eller Johanne Justine havde børn, men de sørgede dog for, at Råstrup blev i deres slægts eje.

Den 24. april 1775 skødede Johanne Justine Søltoft gård og gods til sin søstersøn, Lorentz Christian Schiønning, vinhandler i København⁴³). Han var født omkr. 1743 og var søn af Peder Simonsen Schiønning i Nørre Snede og Ane Hylleborg Søltoft⁴⁴). Han blev 1782 i Hundborg Kirke viet til Mille Mentzonias Rynning, der var født 1761 i Norge. Hendes forældre var Mentz Rynning, sognepræst til Vinger præstegæld, og Engelke Irgens, hvis tipoldefar var broder til Joachim Irgens til Vestervig. Skønt Mille kun var 21 år, var hun enke, idet hun først havde været gift med Schiønnings fætter, præsten Bendix Diderik Schurmann, der var søn af sognepræst i Nørre

⁴⁰ Råstrup skifteprotokol.

⁴¹ Rentekammerets skrivelse af 20. oktober 1764.

⁴² Jyske Samlinger bd. 4, side 70.

⁴³ Viborg Landstings skøde- og pantebog 47, 659.

⁴⁴ Peder Simonsen Schiønning var først kromand i Nr. Snede (en bestilling, som sønnen Simon Peter overtog), ejede 1739-41 Rørbæk i Vejle amt, 1755-59 Nørre Karstoft i Ringkøbing amt.

³⁸ Viborg Landstings dombog 1736-56, pag. 623.

³⁹ Viborg Landstings skøde- og pantebog 42, 805.

Sne, Jørgen Christoffer Bendixen Schurmann og Ane Kirstine Søltoft. Bendix døde som ung kapellan i Norge hos svigerfaderen⁴⁵).

Schiønning kom til Råstrup efter Iver Dalsgaards død for at hjælpe sin møster med gårdens drift. Han underskrev 1773 i Råstrup skifteprotokol ”på madame Dalsgaards vegne”. Han og Johanne Justine gik straks i gang med en rationel omlægning af bøndergodset, idet de solgte det, der lå længst borte, og købte andet, der lå gården nærmere. Samtidig forøgede de gårdens tilliggende, så bøndergodset, der ved Dalsgaards død udgjorde 220 td. hartkorn, var vokset til 232 td., da Schiønning i 1775 overtog det. Efter at være blevet ejer af Råstrup fortsatte han med omlægning og forøgelse af godset, der i hans tid nåede sin kulmination, da det 1787 var på ca. 254 td. hartkorn. De betydeligste gårde, Schiønning købte, var Søndergård i Hundborg på over 9 td. hartkorn og Sodborg i Helteborg på 7½ td. Ved taksation 1790 sættes hovedgården til 24.000 rd., bøndergodset til 13.940 rd. og Hundborg sogns kirketiende til 2.200 rd.

1795 solgte Schiønning Råstrup med gods til Nicolai Eeg, provst og sognepræst for Vester- og Øster Vandet. Schiønningens helbred har måske allerede da været svigtende. Han flyttede til København, hvor han døde den 7. august 1802, 59 år gammel. Hans hustru døde i København den 1. juli 1826. I deres ægteskab var der 2 børn:

1. Johanne Justine Schiønning, født 6. september 1783, død 20. april 1850. Hun blev 1827 gift med Andreas Christian Dreyer, der var læge i Vestindien.
2. Mentz Peter Schiønning, født 1784, student, død ugift omkr. 1810.

13. Nicolai Eeg

Nicolai Eeg var født 18. januar 1741 i Slagelse. Hans forældre var købmand Mads Andersen Eeg og Anna Elisabeth Pedersdatter. Han blev 12. juli 1774 gift med Anna Birgitte Schurmann, født 7. september 1748, datter af sognepræst i Nørre Sne, Jørgen Christopher Bendixen Schurmann og Ane Kirstine Søltoft. Hun var således søster til ovennævnte Bendix Diderik Schurmann og kusine til Lorentz Chr. Schiønning.

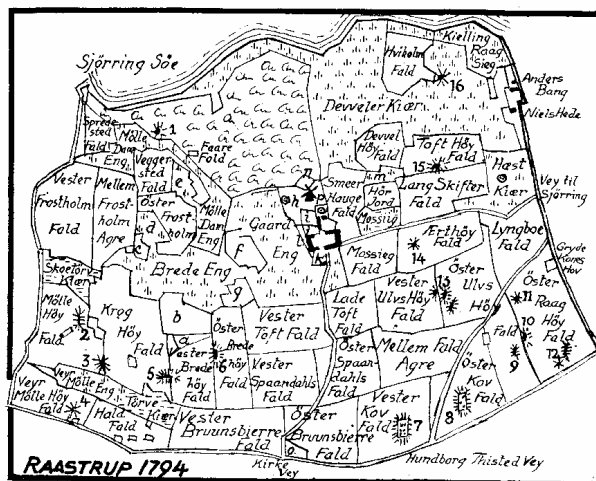
Provst Eeg havde ingen efterkommere. Han udstykkede Råstrup hovedgård og solgte 1795 både den og bøndergodset. Det var jo tidens løsen, at bønderne skulle være selvejere. De fleste af Råstrups fæstebønder ”købte sig selv”, som det hedder i provst Eegs specifikation over salget. Derforuden var køberne: Christen Justesen og Peder Hansen i Sjørring, Anders Tøfting i Djernis og byskriver Brøndlund i Thisted.

Provst Eeg, der var præst i Vandet fra 1773 til sin død den 10. juni 1819, karakteriseres som dygtig og formuende⁴⁶). Hans enke skænkede 1.535 rd. til pastoratets skolevæsen og 1.200 rd til sammes fattigvæsen. Hun døde 15. maj 1826.

Råstrup hovedgårds udparcellering

Ved bortsalget 1795 var bøndergodsets hartkorn 238-5-1-0. Råstrup hovedgårds takst, hvori var indbefattet foruden gårdens mark tillige holmen i søen og Kronens Hede i Vang, udgjorde som i matrikel af 1688 hartkornet 27-3-3-2. Dette hartkorn blev delt i 44 parceller, der efter opmåling i 1794 af kgl. landmåler A. F. Schuchardt blev indtegnet på et kort, forsynet med numre (i romertal), der svarer til numrene i efterfølgende fortegnelse over parcellerne og køberne. I denne fortegnelse er marknavnene tilføjet under de parceller, som de hører til efter kortet. På Råstrup mark var der 12 navngivne høje, på Kronens Hede lige så mange, der dog ikke alle er navngivet på kortet.

En af Råstrups bøndergårde i Sperring (nr. 4 i mtr. 1688), der havde ligget øde i over 50 år, blev samtidig udstykket og solgt. Dens hartkorn var 8-5-0-2, der blev delt i 7 parceller.

Råstrup hovedgårds jord 1794

Efter udstykningskort af A. F. Schuchardt

a. Brede Høj	Høje:
b. Stakket Stykker	1. Heede Høj
norden Brede Sieg	2. Kroghøj
c. Øster Frostholm Fald	3. Mølle Høj
d. Store Frostholm Sieg	4. Veyr Mølle Høj
e. Lille Frostholm Sieg	5. Bredehøj
f. Norderste Eng Skifter	6. Brede Knold
g. Sønderste Eng Skifter	7. Store Kov
h. Sviine Haugen	8. Lille Kov
i. Norder Hauge	9. Vester Raag Høj
j. Mellem Hauge	10. Store Raag Høj
k. Sønder Hauge	11. Lille Raag Høj
l. Kylling Have	12. Raaghøj Knolde
m. Hør Sieg	13. Ulvs Høje
n. Stude Fald	14. Ærthøj
o. Bruuns Eng	15. Toft Høj
p. Veir-Møllen	16. Devvelhøj

⁴⁵ Frederikke Waaler, født Rynning; Slægten Rynning, Hamar 1918 (hvor navnet Schurmann ved fejllæsning er stavet Thurmann).

⁴⁶ Wibergs Præstehistorie 3, 469.

”Forklaring over, hvorledes Råstrup hovedgårds takst ifølge det højkongelige rentekammers tilladelse er inddelt i parceller, samt hvem deraf fra 1. januar 1796 tilkommer at svare skatter:

Parcel nr. 1794	Matr. nr. 1844 ⁴⁷⁾	Hartkorn 1794	Købernes navne
1.	(19) (Holmen i søen)	0-5-0-1 ³ / ₈	Præsten Nicolai Eeg
2.	(5 og 18) (Devel Kiær, Devel Høy, Devel Høy Fald, Kelling Raag Sieg, Hviholm Fald)	1-2-3-2 ³ / ₄	Samme
3.	(2) (Nordeste Engskifter, Smeerhauge Fald, Hør Sieg, Hør Jord, Toft Høy, Toft Høy Fald, Langskifter Fald, Mossieg Fald, Ært Høy, Ært Høy Fald, Koe Sieg, Gaard Eng)	4-3-3-0	Poul Jensen på Råstrup
4.	(1) (Vester Toft Fald, Lade Toft Fald, Vester Spaandahls Fald, Øster Spaandahls Agre)	4-4-2-2	Wille Harkier på Råstrup
5.	(2) Hæst Kier, Lyngboe Fald)	0-5-2-0	Jens Smed i Sperring
6.	(16-17) (Øster Raag Høy Fald, Raag Knoller, Gryde Kones Hov)	0-4	Chr. Justesen i Sjørring
7.	(15) Store Raag Høy, Lille Raag Høy, Vester Hald Høy)	0-4	Wille Harkier på Råstrup
8.	(14) (Øster Ulvs Høy Fald)	0-4	Ole Svensk i Hundborg
9.	(13) (Ulvs Høye)	0-4	Jens Kirk i Hundborg
10.	(12) (Lille Kov, Kov Fald)	0-4	Jens Christensen på Råstrup mark
11.	(11) (Vester Ulvs Høy Fald)	0-4	Jens Christensen i Hundborg
12.	(10) (Mellem Fald Agre)	0-4	Niels Svendsen i Hundborg
13.	(10) (Vester Høy Fald, Store Kov)	0-4	Vil Tømmermand i Jannerup
14.	(11) (Øster Bruunsbierre Fald)	0-4	Chr. Langgård i Hundborg
15.	(1) Bruuns Sieg)	0-4-2-0	Wille Harkier på Råstrup
16.	(1) (Sønderste Eng Skifter)	0-4	Vil Tømmermand i Jannerup
17.	(6) (Brede Knold, Vester Bruunsbierre Fald)	0-4	Laurids Salmansen i Hundborg
18.	(7) (Brede Sieg, Vester Brede Høy Fald)	0-4	Thomas Heede i Hundborg
19.	(8) (Stakket Stykker Norden Brede Sieg)	0-4	Jacob Aggerholm, Råstrup mark
20.	(4) (Brede Høy, Tørve Kiær)	0-4	Salman Meilsøe i Jannerup
21.	(6) (Krog Høy Fald, Hald Fald)	0-4	Vinilet i Faddersbøl Mølle
22.	(4) (Krog Høy, Mølle Høy, Veir Mølle Høy, Veir Mølle Eng)	0-4	Degnen Kyllsbech, Hundborg
23.	(9) (Mølle Høy Fald, Veir Mølle Høy Fald)	0-3-1-0	Jens Dahlgård i Jannerup
24.	(3) (Vester Frosthalm Fald, Skoe Tørv Kiær)	0-4	Anders Tøfting i Diernes. Disse parceller udgør en gård, hvorpå beboeren er Anders Hove i Hundborg
25.	(3) (Dybbak Eng, Spredsted Fald, Mellem Frosthalm Agre)	0-4	
26.	(3) (Mølle Dam Eng, Øster Frosthalm Fald, Store Frosthalm Sieg)	0-4	
27.	(3) (Brede Høy, Veggarssted Fald, Øster Frosthalm, Brede Eng)	0-4	
28.	(3) (Lille Frosthalm Sieg, Mølle Dam Eng)	0-3-2-1 ¹ / ₃	
Hartkorn		23-1-1-1 ¹¹ / ₂₄	
Ved gården: Veir Møllen, Svinehaugen, Stude Fold, Norder Hauge, Midterste Hauge, Sønder Hauge, Kylling Hauge).			

⁴⁷⁾ Da der var sket forandringer med nogle af parcellerne, før matrikuleringen omkring 1813 foregik, dækker matrikelnumret ikke i alle tilfælde over den oprindelige parcels fulde hartkorn, men det tjener alligevel til at bestemme parcelens plads.

<i>Kronens Hede</i>			
29.	(6, 7, 3b)	0-5-1-1 ² / ₃	Præsten Eeg i Aggerholm
30.	(8)	0-1-1-1 ¹ / ₃	Provstinde Brøndlund i Vang
31.	(9, 10)	0-1-1-1 ¹ / ₂	Peder Havsgård ved Klitmøller
32.	(5)	0-2-3-1 ¹ / ₂	Anders Vestergård i Sandgård, Ø. Vandet
33.	(11, 12, 13)	0-1-1-2 ¹ / ₅	Christen Steentoft i V. Vandet
34.	(14)	0-0-2-2 ² / ₃	Christen Brandt ved Klitmøller
35.	(15, 16)	0-0-2-2 ⁴ / ₅	Anders Ramsgård i Vang
36.	(17)	0-0-1-1 ² / ₃	Niels Andersen i Vang
37.	(2)	0-0-2- ² / ₅	Niels Møller i Diernes Mølle
38.	(1)	0-5-1-2 ¹¹ / ₄₀	Præsten Eeg
39 A.	(2)	0-1-0-1 ¹ / ₅	Præsten Eeg
39 B. og 41.	(3)	0-4-0- ¹ / ₂	Anders Tøfting i Diernes
40. og 42.	(4)	0-4-0- ¹ / ₂	Præsten Eeg
43.	(3)	0-2-2-1 ¹ / ₆	Anders Tøfting
44.	(4)	0-2-2-1 ¹³ / ₂₄	Præsten Eeg
Hartkorn		4-2-2-1 ¹³ / ₂₄	

Tilsammen 27-3-3-2), der udgør Råstrup hovedgårds takst. Således rigtig bevidner og vedstår, Aggerholm præstegård den 29. december 1795, N. Eeg”.

14. Råstrup efter 1800

Efter at medlemmer af slægten Søltoft i et århundrede havde siddet på Råstrup, tilhørte gården i de følgende hundrede år slægten Harkjær. Da gården var udstykket og solgt, og et par af parcellerne havde skiftet ejer, var de to største i hænderne på brødrene Wille og Christoffer Harkjær. De var sønner af Christen Jensen Harkjær og Karen Willesdatter i Hundborg⁴⁸).

Råstrup og Råstrup mark ca. 1850 efter minoreret matrikelkort 1:20.000

Wille Christensen Harkjær var født ca. 1755 og døde 1844 på Råstrup. Hans hustru hed Inger Jensdatter. Willes part i Råstrup blev den søndre del, bestående af parcellerne nr. 4, 15 og 16 (matr. nr. 1), hartkorn 5-5-0-2.

Christoffer Christensen Harkjær, født ca. 1759, var gift med Anne Marie Mogensdatter, der var født 1788 i Jannerup, datter af Mogens Nielsen Mejlsø og Anne Larsdatter. Gårdens nordre del, som Christoffer fik, bestod af parcellerne 3 og 5 (matr. nr. 2), hartkorn 5-1-1-0.

En tredje broder, Jens Christensen Harkjær, født 1758, død 1826, havde i begyndelsen part i Christoffers gård, indtil han ved skøde af 12. december 1807 købte hovedgården Todbøl, som siden har været beboet af hans efterkommere. Han blev 1813 gift med Gertrud Mogensdatter, der var søster til Christoffers kone. Gertrud, der var født 1791 og døde 1858 på Todbøl, blev 2. gang gift 1826 med Jens Andersen Hove, der døde 1840. Hans forældre var Anders Christensen Hove og Maren Christensdatter Kokkedal, som boede på den gård på Råstrup mark, der var samlet af parcellerne 24-28 (matr. nr. 3).

Wille Harkjær var enkemand i mange år, og da han ingen børn havde, var der stille på Søndre Råstrup. Men hans broderbørn var hjælpsomme og styrede huset for ham. Før sin død testamenterede han sin gård til sin broders ældste søn, Christen Christoffersen Harkjær, kaldet Råstrup, født 1813, og da hans yngre broder, Niels Christoffersen Harkjær, kaldet Råstrup, født 1819, snart efter overtog Nørre Råstrup efter faderen, sad der som før 2 brødre på Råstrup. De giftede sig med 2 søstre fra Todbøl, døtre af ovennævnte Jens Andersen Hove og Gertrud Mogensdatter. Christen Råstrup fik Mette Katrine Jensdatter, og Niels Råstrup fik Karen Marie Jensdatter.

Om alle disse ægteskaber inden for slægten er grundet på tilfældighed eller beregning, kan ikke afgøres, men efter alt at dømme var ægteskaberne gode og harmoniske, og der var i mange år livlig forbindelse mellem Råstrup og Todbøl. Når en begivenhed fandt sted på den ene gård, var folkene fra den anden altid med, enten det var som faddere, forlovere, værger eller vitterlighedsvidner.

Niels Råstrups datter, Inger Råstrup, arvede Nørre Råstrup efter faderen. Hun blev gift med Bertel Peter Nørsgaard, søn af skolelærer i Snedsted, Christen Gravesen Nørsgaard og Inger Cathrine Pedersdatter Møller. Endnu to af lærer Nørsgaards børn blev gift med et søskendepar af Harkjærlægten, idet datteren, Marie Elisabeth Nørsgaard, blev gift med Ville Mogensen Harkjær af Todbøl, gårdejer i Snedsted, og sønnen, Anders Faddersbøl Nørsgaard, sagfører i Thisted, blev gift med Mariane Mogensdatter Harkjær af Todbøl.

⁴⁸ Christen Jensen Harkjær, født 1712 i gården Harkjær i Hundborg, død 1786, fæstede 1741 en gård i Hundborg under Ulstrup, hartkorn 3 td. 7 skp. Karen Willesdatter var født 1722 og døde 1811 på Råstrup. Wille Harkjær, der i sine unge dage var kræmmer, betegnes i folketællingen som husmand og selvejer. 1795 havde han en af Råstrups gårde i Hundborg i fæste, hartkorn 3-0-2-2, og var da en af dem, der "købte sig selv".

1890 købte Bertel Peter Nørgaard Søndre Råstrup, og de to gårde har siden været forenet.

Efter Nørgaards død skiftede Råstrup i løbet af få år ejer nogle gange, idet hans enke 1912 solgte den til J. P. Borup, der 1914 solgte den til Erik Dam, af hvem den 1915 blev købt af købmand Jens Bruun i Hundborg, født 1869 i Tamdrup sogn, Skanderborg amt, gift med Inger Yde, født 1876 i Hundborg, efter hvem Råstrup 1935 overgik til sønnen, Anders Yde Bruun, gift med Ingeborg Louise Andersen. Anders Bruun ejer tillige Faddersbøl i Hundborg.

Bygningerne på Råstrup har fra gammel tid ligget på deres nuværende plads, men har tid efter anden været udsat for mange forandringer. Da bygningerne 1786 blev vurderet til brandkassen, bestod borggården af 3 fløje med hovedbygning af grundmur i 2 etager mod vest og 2 østgående sidefløje af bindingsværk i 1 etage. Den søndre sidefløj er bevaret og udgør nu en del af gårdens stuehus. Den svære ”pommerske” lade, som Schiønning skal have bygget 1775, var på 16 gulve. Alle bygningerne var teglhængte og vurderedes til 11.360 rd.

Da Råstrup efter udstykningen blev delt i 2 gårde, blev bygningerne også delt mellem de to brødre Harkjær, idet skellet gik over gårdspladsen. Hver af brødrene fik en sidefløj til stuehus, og hovedfløjen blev nedrevet. På dens plads har Anders Bruun ved udgravning afdækket et kælderparti, sat af store kampesten.

Den nordre sidefløj, også kaldet forpagterfløjen, blev efter Wille Harkjærs død nedrevet i 1848.

Avlsbygningerne, der nu består af 3 grundmurede fløje, er nyopførte efter en brand i 1932.

Oversigt over slægten SØLTOFT med særligt henblik på dens udbredelse i Thy

Knud Pedersen Søltoft, herredsfoged i Hammerum herred, boede i Snebjerg, gift med Dorthe Jespersdatter.
Børn:

A. En søn, der døde i København. Hans hustru døde 1744 i Nørre Snede. Fru major Kraft på Råstrup tog en datter til sig.

B. Christian Knudsen Søltoft, født ca. 1673, død 1745, provst, sognepræst i Nørre Snede, gift 1711 med Dorothea Kirstine Pedersdatter Bang, borgmesterdatter fra Ribe. Fra dem stammer en stor, endnu levende slægt. Børn:

a. Ane Hylleborg Søltoft, født 1712, død 1782, gift 1731 med Peter Schiønning, Nørre Snede.
Børn:

1. Simon Schiønning, født 1732, død 1733.

2. Christian Schiønning, født 1734, student, grundede Gyldendalske Boghandel.

3. Simon Peter Schiønning, kromand i Nørre Snede.

4. Johanne Cathrine Schiønning, født ca. 1737, død 1802, gift 1763 med Christian Berntsen Lohmann, født 1743 i Ribe, død 1774, provst, sognepræst i Nørre Snede. Søn: Christian Peter Lohmann, fuldmægtig hos sin morbrøder, Lorentz Schiønning, på Råstrup omkr. 1782-90, senere prokurator i Nykøbing, Mors. Hans moder opholdt sig på Råstrup omkr. 1787, men blev begravet i Viborg.

5. Lorentz Christian Schiønning, født omkr. 1743, død 7. august 1802, vinhandler i København, ejer af Råstrup 1775-94, gift 1782 med Mille Mentzonia Rynning, født 1761 i Norge, død 1. juli 1826 i København. (Hun var 1. gang gift med Schiønning's fætter, Bendix Diderik Schurmann, præst i Norge, søn af sognepræst i Nørre Snede Jørgen Christopher Bendixen Schurmann og Ane Kirstine Christensdatter Søltoft). Børn: Johanne Justine Schiønning, født 1783, død 1850, gift 1827 med Andreas Christian Dreyer, læge i Vestindien. Mentz Peter Schiønning, født 1784, student, død ugift omkr. 1810.

6. En søn, student, død ugift.

7. Kirstine Schiønning, død ugift i Thy.

8. Hans Wandal Schiønning, bogtrykker i Aalborg, død ugift.

9. Jens Schiønning, født 1748, død ugift 1818.

b. Dorthe Margrethe Søltoft, født 1713, gift med Christen Møller, degn i Bevtofte. Børn: Hans Wandal Møller, forvalter i Holsten.

Dorothea Kirstine Møller, gift med Christen Beck, degn til Lerup og Tranum.

c. Petronelle Kirstine Søltoft, født 1715, død 1790, gift 1. gang med Oluf Poulsen Dragsbæk til

Vandetgård, gift 2. gang med provst Peder Knudsen Riber, provst, sognepræst i Vester og Øster Vandet, der var født i Thisted 1707, død 1765, søn af studehandler Knud Pedersen Riber og Kirsten Jensdatter. (Han var 1. gang gift med Abalone Christine Svendsdatter Hjerteberg, datter af hans formand i embedet).

Som enke stiftede Petronelle flere betydelige legater: 1) et hus til enkesæde. 2) 10 rd. årlig til husarme. 3) 400 rd. til 2 nævnte personer, senere til pastoratets fattigvæsen. 4) 2 boelssteder til skoleholderen i Vester Vandet. 5) 4 huse i Klitmøller til skoleholderen. 6) Et hus i Vang til et familielegat for trængende af hendes første mands familie.

d. Elisabeth Øllegaard Søltoft, født 1716, død 1735, gift 1733 med sognepræst i Hundborg-Jannerup, Christen Jensen Deinbøll, der var født i Thisted 1697, søn af borger Jens Andersen Deinbøll og Mette Christensdatter. Han døde 1757 efter at have været gift 3 gange. I ægteskabet med Elisabeth var der en søn og en datter. Datteren Christine Margrethe Deinbøll, blev gift med sognepræst til Dragstrup-Skallerup på Mors, Peder Christiansen With. Efter hendes død i 1767 giftede With sig med Christine Johanne Pedersdatter Riber, datter af ovennævnte provst Peder Knudsen Riber i Vester Vandet.

e. Helene Cathrine Søltoft, født 1716, død 1800, gift 1740 med enkemand, sognepræst til Sjørring-Torsted Johannes Vogelius Michaelsen Steenstrup, født 1706, død 1774. I deres ægteskab var der 4 sønner. (Se om slægten Steenstrup i Hist. årbog for Thisted amt 1945, side 202 ff.).

f. Peder Bang Søltoft, cand. teol., degn i Brørup og Lindknud, født 1717, gift med Johanne Jacobsdatter. Børn:

1. Jørgen Christopher Søltoft, født 1757, død 1820, sognepræst i Vejerslev-Blidstrup på Mors, gift med Cathrine Høyer, født ca. 1770, død 1842 på Eegshvile i Vester Vandet, datter af herredsfoged Laurits Høyer. Børn:

a. Nicolai Eeg Søltoft til Eegshvile, V. Vandet.

b. Lars Peter Søltoft, degn i Ørding på Mors, gift med Johanne Bendixen, separeret 1837.

c. Johanne Marie Søltoft, født 1796, gift 1822 med Frederik Hobe, sognepræst i Haring-Stagstrup, død 1835. Enken boede 1868 i Randers.

2. Jacob Bang Søltoft, landmand i Holsten.

3. Ditlev Bang Søltoft, toldbetjent i Nibe.

4. Christian Bang Søltoft, maler i København.
5. Dorthe Søltoft, gift med Christian Staunstrup til Sorgenfri i Thy.
6. Karen Beate Søltoft, gift med Niels Thermandsen, kromand i Vejen.
- g. Knud Peder Søltoft, født 1718, død 1762, sognepræst Brande.
- h. Ane Kirstine Søltoft, født 1721, død 1779, begravet i Vester Vandet, gift med Jørgen Christopher Bendixen Schurmann, født ca. 1717, død 1750, sognepræst i Nørre Snede.
Børn:
 1. Bendix Diderik Schurmann, kapellan i Norge, død ung, gift med Mille Mentzonie Rynning, der 1782 blev gift med L. C. Schiønning til Råstrup. (Se B. a. 5).
 2. Anna Birgitte Schurmann, født 1748, død 1826 på Eegshvile i Vester vander, gift 1774 med sognepræst til Vester og Øster Vandet Nicolai Eeg, født i Slagelse 18. januar 1741, død 10. juni 1819, søn af købmand Mads Andersen Eeg og Anna Elisabeth Pedersdatter.
- i. Johanne Justine Søltoft, født 1723, død 1786, gift 1752 med Søren Sørensen til Råstrup, der døde 1755, gift 2. gang 1758 med Iver Dalsgård, død 1771, 75 år.
- k. Johannes Christian Søltoft, cand teol., til Nebel i Thy, født 1727, gift 2 gange uden børn.
- l. Jens Pauli Søltoft, født 1729, død ugift.
- m. Ida Sophie Søltoft, født 1731, død 1812 i Vær præstegård hos sønnevatteren Adriette Brøndlund (se nedenfor), gift 1756 med Adrian Lauritsen Brøndlund, født 1720 i Aalborg, død 1792, provst, sognepræst i Vang.
Søn: Christian Brøndlund, kaptajn, byfoged i Thisted, død 1813, gift med Sophie Fensholt.
Børn:
 1. Mariane Brøndlund, født 1789 i Thisted, død 1863, gift 1805 med Jens Kraft Pontoppidan, sognepræst i Vang 1800-06, i Skjoldborg 1806-20, Ørting 1820-24, død 1828 i Ørridslev, hvor sønnen Adrian Brøndlund var præst.
 2. Adriette Brøndlund, født 1792 i Thisted, død 1860 i Horsens, gift 1807 med Henrik Christoffer Schmidt, sognepræst til Vær og Nebel.
 3. Margrethe Brøndlund, født 1793 i Thisted, død 1857, gift 1822 med Jacob Laurberg, sognepræst i Bredsten.
- n. Ole Johan Søltoft til Tyrrestrup, født 1733, død 1802, gift med Cecilie Marie Juul.
- C. Øllegaard Sophie Søltoft, født ca. 1670, begravet 1. juni 1747. Gift 1. gang med Jens Sørensen Hesberg til Råstrup, død 1698, gift 2. gang omkr. 1700 med Poul Maes til Råstrup, død 1720, gift 3. gang 1726 med Jens Kraft til Råstrup, død 1751.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1963, side 257-286).